№ 33.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyżſzego Rządu, Nayiaśnieyſzego CESARZA, JMPERATORA Całey Roſsyi.

Z GRODNA DNIA 23. STYCZNIA Roku 1797. W PONIEDZIAŁEK.

z Wiednia d. 30. Grudnia.

Oto ſą ſzczegóły areſztowania w nocy z 25. na 26 t. m. 7. Officerow z Gwardyi Szlacheckiey Niemieckiey, które przez wartę policyiną w towarzyſtwie oddziału piechoty i iazdy pod przewodztwem Prezydenta Policyi Hr: *Saurau* dopełnionym zoſtało. Nazwiſka areſztowanych ſą naſtępuiące: *Franciſzek Józef* Baron *Maldiny* i *Franciſzek Radius* Rotmiſtrze. *Ferdynand* Baron *Lohs*, *Piotr Radobeyl* i *Ludwik Pfaff*, Porucznicy. *Bernard Fontana* i *Ludwik Lieb* Podporucznicy. Papiery ich Kommiſsarze do tego wyznaczeni zapieczętowali. Zawiezieni byli nayprzód do więzienia ſztabu, w kilka godzin potym okutych w łancuźki do koſzar przeprowadzono, co wielkie w publiczności wrażenie ſprawiło. Główny Pocztamt odebrał zalecenie oddawania do Policyi wſzyſtkich do nich adreſsowanych Liſtów. —— Wczoray iednak z areſztu uwolnieni i odesłani zoſtali częścią do regimentow garnizonowych, częścią do domu Jnwalidow w *Praaze*, częścią też otrzymali pomierne penſye. Mieyſca ich innym oddano. Przewinieniem ich było wolne rozmowy o Ceſarzu, Rządzie i teraznieyſzey woynie. W czaſie bytności Ceſarſkiey w *Presburgu* mieli mówić: że przykro ieſt dla podeſzłych i wysłużonych Officerów ſtać u młodych Arcy Xiążąt na warcie *i t.d.* —— Znaczne tranſporty rozmaitych potrzeb odchodzą z tąd codziennie do Armiow.

z Londynu d. 16. Grudnia.

Admirał *Mann* z Flotą swoią z *Gibraltaru* na morze *srzódziemne* dla złączenia się z Admirałem *Jervis* popłynął, obiedwie te Eskadry równaią się prawie co do siły Francuzko-Hiszpańskiey Flocie, która z *Tulonu* wyszła pod żagle. Do *Gibraltaru* przybyła z *Portsmouth* Flota z żywnością, i wszystko iest tam w naylepszym stanie. Listy z *Jamaiki* donoszą, że Anglicy zabrać mieli Hollenderską Kupiecką Flotę o 70. okrętach, płynącą z *Surinam* do *Europy*, i zaprowadzili ią do *Martiniki i St. Domingo*. Wiadomość ta iednak potrzebuie ieszcze potwierdzenia. *W Jamaice* panuie teraz zaraźliwa choroba. Fregata *Reunion* o 36. armatach, która Xcia de Wurtemberg z *Cuxhaven* przewieść tu miała, płynąc do *Jarmouth* rozbiła się, 3. tylko Maytków utonęło, reszta przez rybaków wyratowana została. Wielu maiętnych mieszkańców Kraju niemogło się do ostatniey pożyczki 18. milionow przyłożyć, z przyczyny, że z offiarami swemi spóźnili się. Dla ukontentowania patryotów żałących się na to, zrobiono projekt zebrania w małych summach tyle pieniędzy, ile prowizya od wzmiankowaney pożyczki wynosi, dla ulżenia ludowi w opłacaniu nowych podatków; lecz razem, żeby te małe Summy były podarunkiem dla Narodu, a zatym dowodem czystego patryotyzmu. Nikt się iednak ieszcze na danie w takowym sposobie pieniędzy nie offiarował, wyiąwszy Prezydenta Miasta *Bath* P. *Palmer*, który dał 210. funt: szterl: fmilia także *Long* zwana 3,150. funt: szterl: złożyła. —— Wspomniony Prezydent podpisał się także na danie 1,400 funt: szterl: ieżeli woyna dłużey prowadzona będzie. —— Admirał *Elphinstone* powraca teraz z Kapu *dobrey nadziei*, zostawiwszy tam na swoim mieyscu Admirała *Pringle*. Admirał *Gardner* ma wkrótce z swoią Flotą ku brzegom Francuzkim popłynąć. —— Admirał *Onslow* komenderować będzie Eskadrą na morzu pułnocnym na mieyscu Admirała Duncan. —— Do *Dover* 16. okrętów z *Jndyów wschodnich* przybyło. —— W Sobotę ostatnią 3. Hollenderskie Kapry ośmielili się zbliżyć aż do brzegów *Scarborongh*, 2. okręty zabrali. —— W wielu parafiach rząd daie na rękę 30 funt: (1,200 zł: Pol:) każdemu, co chce przyiąć służbę w lądowym woysku lub na Flocie. W zgromadzeniu Obywatelow Londynu d. 14. t. m: pod przewodztwem Prezydenta tego Miasta, dla naradzenia się o maiącey być daney reprezentantóm iego instrukcyi, względem zganienia czynności Ministra w przesłaniu Cesarzowi pieniędzy, wszyscy się na to iednomyślnie zgodzili. *Alderman Combe* przyrzekł to bardzo chętnie dopełnić, trzech zaś innych reprezentantów oświadczyło, iż iedynie za swoim zdaniem póydą. —— Zabieranie gwałtowne Maytków na *Tamizie*, znowu się od kilku dni zaczeło. Wzięty Amerykański okręt, na którym się wiele broni znaydowało, miał mieć prócz tego ekwipaż polowy dla 10,000. woyska i słychać że do S. *Domingo* był przeznaczony. Hiszpani maią *w Havanpach* 5. liniowych okrętow i 9. Fregat. Gazeta iedna Jrlandska zawiera w sobie wiadomość, że okręt ieden Francuzki wysadził na brzeg przy *Strangfort* 200 ludzi, których natychmiast wzięto w niewolę, lecz że wkrótce potym kilka statków Francuzkich do tegoż brzegu zawinęło, i że

znayduiący się na nich Francuzi wysiadłszy na Ląd, uwolnili swych ziomkow, i oddalili się od brzegów.

Czynności Parlamentu. P. *Fox* z okazyi zaproponowanego adressu podziękowania do Króla, (o którego przyięciu w przeszłym Numerze donieśliśmy) tak mówił: „ Niemogę wstrzymać się, abym nie wyraził zdania moiego, że woynę z *Hiszpanią* uważam iako pomnożenie nieszczęść kraju naszego, że Ministrowie omylili się w obrachunku skutków wyniknąć mogących z sporu z tym Mocarstwem. Zacny członek, który teraz wniosł adress podziękowania (P. Dundas) mówił z początku woyny, że się cała *Europa* z nami złączy, i że tylko z samą *Francyą* walczyć będziemy. — Nie iestże to oczewistym dowodem zaślepienia tych, którzy nas w woynę wplątali? Cóżkolwiek bądź, żądaćby wypadało, żeby Ministrowie podobnie byli z *Francyą* postępowali, iak teraz oświadczaią, że traktowali z *Hiszpanią*. Spodziewam się, że przykład ten będzie dla nich nauką na przyszłość. Zezwalam z całego serca na adress podziękowania, w mniemaniu, że żaden krok potrzebny dla uniknienia rozlewu krwi ludzkiey niebył opuszczony, P. *Pitt* podał potym dwa proiekta do bilów, pierwszy względem zaspokoienia prędkiego posiadaiących assygnacye Departamentu Morskiego, transportów i żywności, i ten po pierwszy raz był czytany. Drugi względem powiększenia i wytłumaczenia iaśnieyszego aktu, przez który nakazano pomnożyć milicyą narodową. — P. *Fox* twierdził, że ten akt znieśćby raczey wypadło; ale po wielu w tey mierze mowach, proiekt Ministra większością 148 głosów przeciw 27. utrzymał się. Na Sessyi d. 14. t. m. P. *Fox* podał projekt do uchwały w następnych wyrazach „ Jż zdaie się Jzbie, że Ministrowie Króla Jmci, zaleciwszy bez pozwolenia Parlamentu, i w czasie, gdy ten posiedzenia swoie odprawiał wypłatę różnych summ, tak dla Cesarza, iak na Woysko Xcia *de Condé*, postąpili przeciw swym obowiązkom, i naruszyli zaufanie w nich narodu, prawidła Konstytucyi i przywileie Jzby „ Proiekt ten był mocno popierany przez Ławnika (Alderman) *Cambe*, który oświadczył, iż nietylko w tym zdanie swoie osobiste wyraża, lecz iest razem tłumaczem myśli tych, którzy go przez wybor na reprezentanta, zaufaniem swoim zaszczycili. P. *Pitt* usprawiedliwiał bardzo wymównie postępek Ministrów, dowodząc, że nic nie zrobili bez upoważnienia od Parlamentu, lub czegoby przykładów poprzedniczych nie bywało, coby nie było skutkiem potrzeby dopomagania Cesarzowi, i okazuiąc, że interessem iest Anglij zachowywać w tey mierze milczenie, tak, iak dotychczas praktykowało się. Skończył zdaiąc się na sprawiedliwość Jzby, która bez wątpienia rozważy bezstronnie chęci Ministrów i ich postępki. P. *Bragge* żądał odmienienia propozycyi P. *Foxa* na następuiącą: „ Że lubo sposob dania Cesarzowi pieniędzy, nie powinien być uważanym za przykład do naśladowania na przyszłość; gdy iednak z powodu nadzwyczaynych okoliczności był użyty, Jzba więc nań zapatruie się, iako na użycie przyzwoite mocy powierzoney: Ministrom przez akt kredytu. i iako bardzo pożyteczny dla Anglij „ Wielu członków, szczegulniey iednak P. *Thornton* Dyrektor Banku mówił za propozycyą P. *Bragge*. P. *Scheridan* w piękney mowie przeciwne swe zdanie wyraził. P. *Fox* z żywością i mocnych wyrazach odpowiedział na mowę P. *Pitta*. — Projekt iednak iego usunięto, i gdy przyszło do zbierania kresek, wniosek nawet P. *Bragge*. większością 235 głosów przeciwko 81. odrzucono — W ciągu tey deliberacyi blisko 30 członków odstąpiło Ministra, i do oppozycyi przyłączyło się.

D. 17. Grudnia. Wczoray Grał *Fitz-Patrich* wniosł w *Jzbie niższey* Adress do Króla z przełożeniem że trzymanie w więzieniu P. *Lafayette*, hańbi sprawę powszechną i prożba, ażeby J. K. Mość obmyślił przyzwoite śrzodki końcem uwolnienia tego nieszczęśliwego więźnia. Wniosek ten poparty był przez P. *Scheridan*. — P. *Pitt* biorąc za fundament niepodległość wzaiemną Monarchów, która niepozwala iednemu mieszać się do rządu drugiego, sprzeciwił się temu. P. *Fox* zgadzaiąc się na *principium*, dowodził tylko, że podlega exceptyom: tym końcem przypominał Jzbie interessowanie się Posła Angielskiego w *Paryżu* za *Ludwikiem* XVI, i przytoczył przykład Rządu Francuzkiego okazany na Kapitanie *Asgill*. Nakoniec uważaiąc P. *Lafayette* iako niewolnika zabranego na woynie, wyraził, że ieżeli z nieprzyiaciołmi względem losu niewolnika traktować zwykliśmy, tym słuszniey godzi się nam wstawić za nim do Atlanta. Na co P. *Windham* tak odpowiedział: „ Niech sobie P. *Lafayette* będzie uważany albo nie za niewolnika woiennego, dosyć na tym, że iest Cudzoziemcem. Jedyny interess, który możemy mieć o iego los, iest tylko interess ludzkości, który nie należy do obrad Parlamentu. Ale ten interess iestże tak konieczny, iak chcą tu wmówić? Możnaż oddzielić wyobrażenie P. *Lafayette* od wspomnienia tylu milionow offiar, które poświęcił swoim zbrodniom? Nieszczęścia iego niesąż owocem iegoż bezprawiow? Czyliż nie wiemy, że postępowanie tego Grla względem swego Króla, było nieludzkie i okrutne? Niesłyszanoż mówiącey Królowey Francuzkiey, że ieden tylko iest *Lafayette*, któremu nigdy nie przebaczy? Pytam się teraz, czy srogość Cesarza względem człowieka, który był sprawcą nieszczęść osob tak mu miłych, niezasługuie na wymówkę, i czy nie iest rzeczą przeciwną polityce i nawet nieprzystoyną interessować się za tym Cudzoziemcem? „ P. *Fox* znowu zabrawszy głos wyraził, że Cesarz równie się obszedł z PP. *Latour Maubourg* i *Puzy*, chociaż Królowa Francuzka im przebaczyła i nawet obudwóch bardzo szacowała. — Gdy przyszło do kresek, wniosek P. *Fitz Patrich* odrzucony został większością 132 głosow przeciw 50.

z Londynu 27. *Grudnia.*

Dnia 17. P. *Pitt* czytał w izbie niższey doniesienie Królewskie, w którym oświadcza Król Parlamentowi, że przedsiębierze teraz wespoł z swoiemi aliiantami potrzebne kroki do prowadzenia dalszey woyny, z naywiększą dzielnością, ieżliby przeciwko życzeniom iego i nadziei, negocyacye rozpoczęte miały bydź zerwane; że tym czasem nay większey wagi iest rzeczą dla pomyślnego skutku sprawy powszechney, dawać Cesarzowi Jmci posiłki pieniężne dla postawienia go w stanie popierania dzielnością operacyi woiennych. Na propozycyą Ministra izba uchwaliła 3. miliony do tego obiektu.

Dnia 24. P. *Pitt* przyniosł Izbie drugie doniesienie, w którym Król ogłasza Parlamentowi, nagłe zerwanie negocyacyi rozpoczętych w *Paryżu* dla przywrocenia pokoiu, odrzucenie zupełne ze strony rządu Francuzkiego wszelkiey inney negocyacyi, prócz tey, na ktorey zasadę żadną miarą zgodzić się niemożna, i zapowiedzenie Pełnomocnikowi uczynione, opuścić *Paryż* w 48. godzinach. Publikacya wszystkich pism tey negocyacyi tyczących się, wyrażono iest w tym doniesieniu, przekona całą Europę o szczerych usiłowaniach Jego Królewskiey Mości w przywróceniu powszechnego pokoiu podług zasad słusznych i zgodnych z interessem mocarstw woiuiących, i o zbytecznych pretensyach nieprzyiaciela, Jemu to samemu trzeba będzie przypisać dalszy ciąg klęsk Woiennych, i J. K. Mość przekonany o słuszności sprawy swoiey, pokłada, przy pomocy Opatrzności Boskiey, zupełną ufność w mądrości i stałości Parlamentu, w doświadczonym męstwie lądowego i morskiego Woyska, w zrzódłach, które mu wystawuią gorliwość i patryotyzm iego ludu, do prowadzenia dalszey Woyny, od ktorey pomyślnego skutku zależy ocalenie i szczęście tego narodu i całey Europy. Za 3. dni zaczną się deliberacye względem doniesienia Królewskiego. — Dziś publikowano Deklaracyą Królewską, tyczącą się zerwania negocyacyi, którą w przyszłym numerze umieściemy. Od czasu publikaty tey deklaracyi, papiery Kraiowe spadły, $2\frac{5}{8}$ procentow, a papiery ostatniey pożyczki. 4. procentow. — Admirał *Jervis* przybył do *Gibraltaru* z Woyskami z *Korsyki*, których część iest przeznaczona do *Lisbony*. Admirał *Vandeput* znayduie się na rzece *Tagus*. — Admirał *Colpoy* doniosł Admiralicyi pod datą 20. że Flota z *Brest* udała się do *Lisbony*. i że spodziewa się ią dognać, ale ponieważ pomieniona Flota uprzedziła naszę 3. dniami, a nasza Eskadra zostaie na morzu od 3. Miesięcy, niepodobna iest, ażeby Admirał mógł swego dokazać. — Listy z Ameryki potwierdzaią wiadomość o wielkiey insurrekcyi w *Mexyku*; Dzicy ludzie poburzeni i prowadzeni przez szefow Europeyskich spustoszyli possessye Hiszpańskie, pomordowali niewolnikow, i zabrali 60,000. bydła rogatego. Trzymaią teraz w oblężeniu *Vera Crux*, gdzie się Vice Król schronił, a gdzie niema ani żywności, ani amunicyi. — Czynią się przygotowania we wszystkich naszych portach do attakowania Kolonióẃ Hiszpańskich.

z Paryża 29. *Grudnia.*

Pisma urzędowe nic ieszcze pewnego nie mówią względem przeznaczenia Flotty z *Brest* wyszłey, a ieszcze mniey względem iey przybycia do *Jrlandyi*: lecz mniemaią powszechnie, że popłynęła niebędąc postrzeżoną od Anglików.

z Paryża 2. *Stycznia.*

Minister morski powrócił z *Brest* d. 31. Grudnia wieczorem. Wiele się wieści rozeydzie z tey okazyi, mówi Zurnal *le Redacteur*; pewną iest iednak rzeczą, że sekret, który dyrygował tą wyprawą, iako też i wyprawą do *Terre Neuve* i *Livorno*, aż dotąd zachowuie się, i że nikt sobie podchlebiać nie może, że wie tego szczeguły. Flotta Angielska pod Kommendą *Edouard Pellew* z 14 liniowych okrętow złożona, spotkała 27 zeszłego Mśca na zachod *Ouessant* Flottę Francuską, ktora 25 z *Brest* wyszła. Kommendant Angielski zaraz posłał korwetę do *Plimouth* z doniesieniem, że Flotta Francuska, iak mu się zdawało, płynie do *Lizbony*. — D. 30. Grudnia, Minister J.Z. prezentował Dyrektoryatow *Mehemet Coggea* Posła *Mahmud Beya Tunetańskiego*, który okazał w imieniu swoiego Pana listy przyiazne dla Rptey Francuskiey. Markis del *Campo* Ambassador Hiszpański był także prezentowany, iako *Chargé d'affaires Jnfanta Xcia Parmy*. Nakoniec P. *Balbo* Ambassador Króla *Sardyńskiego*, doniosł Dyrektoryatowi o narodzeniu Syna Xcia *d'Aosta*. — Przybiegł wczoray Kuryer od Armij Włoskiey, wieści od kilku dni rozsiane o Gle *Buonaparte* i o iego Woysku są fałszywe, iako też o mniemanych klęskach, o których tak często wspominano. Nic ważnego niezaszło od bitwy pod *Arcole* Nieprzyiaciel cofnąwszy do *Tyrolu* za rzękę *Brenta*, nie napastuie więcey blokowania *Mantuy*. Chorzy nasi coraz się umnieyszaią wielu iuż się wróciło do swoich korpusow, które prócz tego odebrały znaczne posiłki, i ieszcze więcey ich w tym czasie przez Alpy ciągnie. Położenie nasze we *Włoszech* ze wszech miar iest pocieszaiące.

List Grła Regnier Szefa Sztabu Armij Renu i Mosélli w Kwaterze główney Schileingeim 30. *Frimaire* 5. *Roku.*

Austryacy chcąc zdobyć nasze fortyfikacye przedmostowe, wszelako trudności ich odstraszaią. Wszystko okazuie z ich strony wielką boiaźliwość. i niespodziewaią się nic dokazać, tylko za pomocą rydlow i Armat, ponieważ ich infanterya iest znużona pracą, niedostatkiem, i iuż sobie sprzykrzyła, nie śmieią iey użyć do gwałtownych attakow. Przed kilką dniami chcieli opanować pusty Kościoł wioski *Kehl*, z kąd ich okopy oddalone były na 200. sążni: wypę-

dziliśmy ich ztamtąd po kilka razy, i nakoniec tamże utrzymaliśmy ſię. Poſtanowili więc oblec go *in forma*, zbliżyć ſię przed podkopy, i wyſtawić 4. bateryę dla otoczenia Woyſk naſzych ze wſzech ſtron; ta robota koſztowała im 10. dni czaſu. Straż, którą my tam mieliśmy, była przymuſzona cofnąć ſię w czaſie tęgiego ognia. Zawſze iednak bez ſtraty naſzey opóźnialiśmy ich roboty. Naſze Woyſka bronią ſię dobrze. Odwilż pomnożyła wodę na *Renie* i *Kinzing*, ale ieſzcze niedość obficie, aby mogła wyrugować nieprzyiaciela z okopow. Zeſzłey nocy puścił nieprzyiaciel ſtatek zapalony na naſz moſt, ale wſtrzymany zoſtał przez pale przedmoſtowe. Ogień znacznie zwolniał pod *Huningen*. podpiſano *Regnier*.

z Hagi d. 3. Stycznia.

Kommiſya wyznaczona dla zrobienia odmian w proiekcie nowey Konſtytucyi, przyniosła d. 29. Grudnia do decyzyi zgromadzenia Narodowego *Deklaracyą praw i obowiązków Człowieka i Obywatela*, maiącą ſię umieścić na czele Konſtytucyi. Spory, które w tey materyi naſtąpiły, trwały aż do ſeſsyi wczorayſzey: Niektórzy z członków proponowali przyięcie *Deklaracyi praw Człowieka* będącey na czele Konſtytucyi Francuſkiey 1793. Roku. Jnſi ſądzili, że wſzelka takowa Deklaracya ieſt tym mniey potrzebna, iż Konſtytucya piſze ſię dla człowieka uważanego w ſpołeczności Cywilney a nie w ſtanie natury, gdzie właściwie prawa człowieka mogłyby ſię przydać. Reprezentant *Hartogh* podał inſzy proiekt, który ieſt owocem iego uwag i pracy 18. mieſięczney nad materyą tak delikatną. Dziſiay nakoniec poſtanowiono, że pomieniona Kommiſsya, wyznaczy z pomiędzy ſiebie 2. Członków, którzy wſpólnie z Ob. *Hartogh* ułożą nowy proiekt tey Deklaracyi. —— Na teyże ſeſsyi czytany był liſt Miniſtra Francuſkiego Ob. *Noel* piſany w celu komunikowania papierow Urzędowych ściągaiących ſię do wyiazdu Lorda *Malmeſbury*, i oświadczenia ukontentowania Rządu Francuſkiego, które w nim ſprawił *Dekret iedności i nierozdzielności Rzplitey Batawſkiey*.

z Bolonij d. 9. Grudnia

W tych dniach powſtały były rozruchy w naſzym Mieście. Wiele Parafii niechciało złożyć zgromadzeń przepiſanych na przyięcie nowey Konſtytucyi, a inne oparły ſię zbroyną ręką temu połączeniu. Senat zatym wydał proklamacyą, w którey zapewnia lud, że niebędzie żadnego werbunku w tym Kraiu, i że Religia Oyców naſzych zoſtanie utrzymaną w ſwoiey całości; oświadcza także, że ieżeli parafie nie złożą zgromadzeń prawem przepiſanych, bynaymniey to nie zatrzyma ciągu prawodawſtwa, i rezolucye wydane nie mniey będą uważane za ważne. Burzyciele ſpokoyności ukarani zoſtaną 5. letnim zażyciem do robot publicznych, albo większą ieſzcze karą w miarę przewinienia.

z Padwy 17. Grudnia.

Od kilku dni tak nadzwyczayne mamy zimna w tych stronach, że *Adyga* lodem iest okryta, a nawet w niektórych mieyscach stanęła. Nigdy śniegi tak wielkie iak w tym roku niespadły: ta ostrość czasu wstrzymała przedsięwzięcia woienne stron obydwuch, i małe tylko utarczki między patrolami zachodzą. Armia Cesarska zawsze iest podzielona na 3 części, z których iedna w *Baſsano*, druga przy *Padwie*, a trzecia na granicach *Tyrolu* stoi.

Odpis Kardynała Mathei, na list Grła Buonaparte, który dawniey umieściliśmy.

Oyciec S. stosuiąc się do prawideł J. C. z naywiększym umiarkowaniem wszystkie czynił ofiary, iakich utrzymanie pokoiu i dobrey w Chrześciaństwie harmonij wymagało. Zamieszania Francyi zasmuciły duszę iego, a iako Oyciec Chrześcian, widząc obłąkane dzieci Kościoła, miał nadzieię, że Bóg raczy wyprowadzić ich z ślepoty. Odrzucaiąc to wszystko, co iest światowym, zezwolił na bardzo wielkie ofiary w celu zachowania pokoju między stanem Kościelnym i Francyą. Pomyślność oręża Francuzow we Włoszech, zaślepiła rząd ich tak dalece że niedosyć, iż postrzygł do krwi owieczkę, ale ią chciał ieszcze pożreć, i żądał aby Papież uczynił ofiarę swey duszy i dusz narodow, nad którémi dozor iest mu powierzony, przez zburzenie do szczętu fundamentalnych zasad religij Chrześciańskiey. Oyciec S. wezwał Boga, aby go w tak krytycznym położeniu raczył oświecić i Duch S. natchnął go i wzmocnił przykładem Męczennikow. Dwor Rzymski widział się przymuszony czynić przygotowania do woyny, i niech Europa sądzi, kto do niey iest powodem. Smierć, którą nas zastraszasz P. Generale, iest początkiem szczęścia w życiu wiecznym dla cnotliwych, a końcem pozornych pomyślności dla złośliwych. —— Kończy na tym, że Oyciec S. pragnie pokoiu, ale pod warunkami sprawiedliwemi i nie przeciwnemi obowiązkom iego.

z Genuy d. 18. Grudnia.

Onegday do Posła Francuſkiego *Faypoult* przybiegł Kuryer, który zaraz do Neapolu wysłany zoſtał. Wſpomniony Miniſter miał potym konferencyą z naſzym Sekretarzem ſtanu. —— Anglicy z *Porto-Feraio* wyſyłaią ſtatki do Neapolu, dla doſtania tam żywności. Wyſadzili oni 500. ludzi do *Piombino*, którzy maią póyść w służbę Papiezką. Posłano z tąd 40. maytków ku *Mantuy*. Sibilla, Kapitan Fregaty (o którym mówią, że ma komenderować *Flotyllą* ſtatkow kanonierſkich na iezierze *Mantuańſkim*) udał ſię w tęż ſtronę. Była nieiakaś inſurrekcya w *Carrare* i okolicach, ale wkrótce przez posłane tam od Francuzów Woyſko uſpokoioną zoſtała. *Grl Serrurier* przybył d. 13. do Bolonij. Mówią, że zoſtanie Komendantem Prowincyi Ciſpadańſkiey Legion Bolonſki udał ſię do *Kremony*, a *Medyolańſki* złączony z *Ferrarſkim* poſzedł do *Modeny*.

Redakcya Gazety Litewſkiey pragnąc dogodzić chęciom P. Publicum, ſtarać ſię będzie (zacząwſzy od naſtępuiącego Numeru) umieſzczać wſzyſtkie intereſsuiące wiadomości Peterſburſkie, i Urzędowe Ukazy i rozrządzenia, tak tyczące ſię Prowincyi Litewſkiey, iako też i te, które w generalności ściągać ſię będą do całego Jmperium Roſsyiſkiego. ——

Nro. 33.

DODATEK

DO

KURYERA LITEWSKIEGO

Z GRODNA DNIA 23. STYCZNIA R. 1797. W PONIEDZIAŁEK.

z Medyolanu d. 20. Grudnia.

Po wyieździe Grła *Buonaparte*, spodziewamy się nowin ważnych od Armij. Komendant *Lombardyi* dał moc naszey Administracyi generalney, posłania Deputacyi do *Reggio*, końcem spoienia się węzłem braterstwa z nową Rzplitą Cyspadańską [z tey strony rzeki *Po*] Minister Hiszpański Kawaler *Azzara* odiechał z *Rzymu* do *Florencyi*. Dwór *Rzymski* opuszczony od Dworow *Madryckiego* i *Neapolitańskiego*, oddał się zupełnie w opiekę Dworu *Wiedeńskiego*, w nadziei, że Cesarz Jmć nie zrobi pokoiu z *Francyą* bez zawarcia w nim Państwa Papieskiego.

z Werony d. 25. Grudnia

D. 20. t. m. *Buonaparte* złożył tu Radę woienną, a nazaiutrz odiechał znowu do *Medyolanu*. Miarkuiąc po dyspozycyach, które się czynią, zdaie się, że głowna kwatera przeniesiona będzie niezwłocznie z *Villa franca* częścią do *Goito*, a częścią do naszego Miasta. Położenie obudwuch Armij w okolicach naszych iest zawsze prawie iednostayne; nic ieszcze nie zaszło ważnego prócz niektórych utarczek na Forpocztach dosyć żywych. Austryacy nie ustaią przesyłać Woysk na lewe swe skrzydło ku *Polesine*. Według listow z *Lendenava* pod datą 24. Korpus ich dosyć liczny, znayduie się iuż bardzo blisko tego Miasta. Francuzi z swoiey strony ściągaią wiele infanteryi i kawaleryi w stronie *Rovigo*, zapewne dla przeszkodzenia przeyściu *Adygi*. Grał *Bonar* komenderuie temi Woyskami. Mówią o nowey wycieczce uskutecznioney przez Feld-Marszałka *Wurmzera* d. 17. bardzo pomyślnie.

z Roveredo 25. Grudnia.

Dnia 19. Grł *Laudon* uczynił rekognoskowanie w liczbie 500. infanteryi, i Kawaleryi, i posunął się na poł mili od *Breścia*. Spotkał na drodze 9. tylko Francuzow, których wziął w niewolę. Generał ten mógłby był weyść do *Breścia*, ale ponieważ nie ma tam nic więcey prócz wielkiego szpitalu napełnionego choremi, nie sądził więc za rzecz potrzebną do tego Miasta wchodzić. Francuzi rozciągaią się od *Paschiera* aż do *Werony*, i daley wzdłuż *Adygi*. Korpus znayduiący się pod *Mantuą*, odebrał liczny konwoy Artyleryi, którey bardzo potrzebowali, utraciwszy całą prawie swoię Artyleryą w różnych wycieczkach przez garnizon uskutecznionych.

Dnia 30. Grudnia. Francuzi rozmaite czynią poruszenia, lecz zdaie się, że obronnie raczey, iak zaczepnie działać myślą. Austryacy znacznie wzmocnieni zbliżaią się znowu do *Adygi* od *Vincenza* i *Padwy*. Kompanie strzelcow *Tyrolskich* codziennie są licznieysze. Podług listow z *Rzymu* Armia Papieska mocna iest 22,000. ludzi i ma bydź ieszcze wzmocniona 17,000. z Neapolu piszą, że Hrabia *Ruffo* Minister Króla Oboyga *Sycylij* w *Lisbonie* poiechał do *Paryża*, i zastąpi tam Xcia *Bellemote*, który do Hiszpanij na dawny swóy urząd Ministra pełnomocnego powraca.

z Medyolanu 24. Grudnia

Generał *Buonaparte* powrócił tu wczora z *Werony*. Kommissarz Dyrekt: Woysk *Garreau* uchwalił, aby z kassy handlowey *Lombardzkiey* wyliczono milion 660. tysięcy liwrow do skarbu Francuskiego, opieraiąc tę summę na dobrach Rptey Francuskiey w tey Prowincyi będących, termin oddania iest za 4. miesiące. Milion liwrow, które Administracya *Lombardzka* co Miesiąc płaci Francyi, służyć ma wzwiankowaney summie za hipotekę. — Rozeszła się była wieść o zdarzeniach Woiennych wielkiey wagi, lecz Gazety nasze, ogłosiły ią za fałszywą, i niewspominaią, iak o następuiącym liście Grła *Berthier*: z *Rivolta* 17. Grudnia. „ Nieprzyiaciel zaczął czynić poruszenia w górach, dla skrócenia i zapewnienia sobie linij obronney. Grł *Joubert* uderzył na niego i odparł iego za iego stanowiska. Strata z obydwuch stron była mała. Teraz wszystko iest w spokoyności.

z Breścia 24. Grudnia

Codziennie tędy ciągną Woyska Francuskie. Znayduie się między niemi wiele rekrutow i żołnierzy, którzy w szpitalach *Lombardzkich* powrócili do zdrowia. Wielu ich ginie od mrozow. D. 18. doszła tu wiadomość, że Adjutant Grła *Laudona* przybył do *Edolo de Valcamonica* z 1500 ludzi: te Woyska są tylko awangardą liczniejszego Korpusu, który ma iść za nim, a który iak mówią, uda się do prowincyi *Bergame*. Przybyło do *Pontevico* koło 3000. Francuzow, przychodzących z *Mantuańskiego*; zaraz postawili tę fortecę w stanie obrony. Drugi ich Korpus od 2000. ludzi, posunął się do *Val de Sabia*, lecz ponieważ Austryacy w znaczney tam są sile, niespodziewamy się, aby Republikanie odważyli się iść daley. Austryacy są panami całey prawie rzeki *Salo*. tak dalece, że w kilku godzinach mogą bydź w *Dezenzano*. —

z Stuttgard 1. Stycznia.

Pomimo zerwania negocyacyi w Paryżu, nietracą ieszcze nadziei i pokoju. Listy z *Tyrolu* donoszą, że Grł *Clarke* przeieżdżał przez forpoczty Austryackie: że się zatrzymał w *Bassano*, gdzie miał konferencyą z Głem *Alvinzi*; że się potym udał do *Jnspruk*, i tam częste miewał konferencye z Hrabią de *Lehrbach*. Mówią, że ma wexel na 200,000 Złł: do Bankierow *Ochs, Geimüller* i kompanij, co daie powód mniemaniu, że ten Minister myśli nieiaki czas zabawić się w *Wiedniu*. Z drugiey strony dowiaduiemy się, że P. *Ellis* po zerwaniu negocyacyi pojechał z Paryża do Wiednia z Depeszami Lorda *Malmesbury* Przybył do Augsburga 28 Grudna, a 29 rano w dalszą puścił się podróż.

z Kadix d. 5 Grudnia.

Oprócz Eskadry, którą mamy na Morzu *srzódziemnym* a która poplynela do *Toulonu*, wyszła także na morze z tuteyszego portu Eskadra złożona z 12 okrętów liniowych, 4. Fregat i znaczney liczby statków przewozowych maiących na sobie 12,000 woyska przeznaczonego do *Ameryki*.

z Boston d. 26. Września z Gazety du Bas-Rhin Nr: 105.

Ostatniego piątku dana była wspaniała uczta Ministrowi Pełnomocnemu Rzplitey Francuzkiey, znaydowało się na niey 140. osob, bankierów, negocyantow i t. d. i całe Duchowieństwo tego Miasta. Każdy z słodkim uczuciem widział tam chęć nayżywszą i naypowszechnieyszą cieszenia się z zwycięstw i pomyslności tey nowey Rzplitey, naszey przyiaciołki, i Aliantki. Znaki radości i entuzyazm okazane przy spełnianiu drugiego wiwatu, dowodzą w sposobie naywidocznieyszym, że interess *Francyi* uważany iest za interess *Ameryki*; i chociaż ieden prywatny człowiek [*Washington*] utrzymywał dawniey, że przyiaciele *Francyi* w *Ameryce*, są stronnikami Anarchii i zamieszania; wszyscy ci, którzy tam byli przytomni, zaprzeczyli, w sposobie naywyraźnieyszym takowemu mniemaniu — Szczerzy i stali przyiaciele Francyi, doznaią teraz nay większey rozkoszy, widząc przepowiedzenia swoie stwierdzone przez zdarzenia, zdolne pociągnąć do Francyi tych nawet, którzy niechcieli pospieszyć z okazaniem dowodów iawnych swego przywiązania do tego wspaniałego Narodu; i zgromadzenie, które się składało z wspól Obywatelow naszych, dla oświadczenia przychylnych swych chęci ku tak godnemu podziwienia ludowi, było nader mocnym dowodem, iż stateczni i oświeceni obrońcy Rzptey Francuskiey, utryzymywali bez przerwy te prawidła, które są powszechnie uznane za stosowne do ugruntowania szczęścia *Ziednoczonych Stanow*.

Następuiące wiwaty spełniane były z tey okazyi 1. Prezydent· 2. Rzplita *Francuzka*, energia iey obrad, wspaniałość iey polityki, i świetność bez porównania iey zwycięztw. (*Potróyne okrzyki*) 3. Vice-Prezydent i Kongres *Stanów Ziednoczonych*. 4. Gubernator i Rzplita *Massachusett*. (*potróyne okrzyki*) 5. Minister pełnomocny Rzplitey *Francuzkiey*. W tym mieyscu wspomniony Minister znalazłszy okoliczność wynurzenia swoich sentymentów, rzekł do Kompanij „ Obywatele! Nie tak dla mnie, iako dla Narodu, który mam honor reprezentować, odbieram dowody przyiaźni, przez was okazaney. Oświadczaiąc wam żywe ukontentowanie, którego, doznaię w pośrzod tych zacnych Obywateli, którzy naypierwsi zatknęli chorągiew wolności na tym lądzie, i którzy umieli tak dobrze iey bronić, korzystam z tey okazyi dla zapewnienia was o prawdziwey i gruntowney przychylności moiey, do Rzplitey *Stanów Ziednoczonych*, i przekonany iestem, że Amerykanie, idąc za przykładem *Francyi*, natężą wszystkie swoie usiłowania, końcem ściśleyszego spoienia między niemi Unij, zrobioney 'pod protekcyą zwycięztw, a coraz wzmacnianey przez pożytki wolności „ 6. Rzplita Batawska o gdyby iednomyślne życzenia iey Obywatelów, dały oney niezwłócznie Rząd stały i uwieczniły tym sposobem iey wolność! 7. Pokoy wieczny i przyiaźń nienaruszona między trzema wielkiemi Rzplitami. 8. Mocarstwa przyiacielskie *Stanów Ziednoczonych*. 9. Piękna płeć Amerykańska. 10. Akademia nasza i wszystkie zrzódła oswiecenia. 11. Wolność druku i myślenia 12. Handel, o gdyby handel *Stanów Ziednoczonych*, był równie obszerny iak zyskowny! 13 Rolnictwo, to zrzódło niepodległości i tarcza wolności! 14. Sztuki i nauki, te pochodnie narodów. O gdyby one przydawały ustawicznie nowego blasku do Konstellacyi Zachodniey! 15. Kościoł wolności. 16. Narody świata. O gdyby polityka ich oświecona, mądrość czysta, sprawiedliwość bezstronna i niczym niezmazana. sprawiły pokoy, i szczęście dla całego tego okręgu! — Oprócz tego spełniano ieszcze wiele innych wiwatów:

D O N I E S I E N I E

Na skutek Dekretu Sądow JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI Burmistrzowskich Radzieckich Wileńskich w Roku 1796. na dniu 21. xbra zapadłego. Zapozywaią się wszyscy Kredytorowie i pretensorowie Jmść Pana Franciszka Frybessa. A mianowicie JPP. Regnier, Briotty, X. Karpowicz, X. Bohusz, Jurewicz, Jurcewicz, Godaczewski Trębicki Krajowi, Barsztow et Eliot, Gdańscy, Henkel et Embecke, Bracia Klermont, Wildenszteyn Jan Adam, Edmon Fion z Synem. Cheryn Matyas, Ternaux z Synem Zagraniczni Kredytorowie, Wiktorya Trybess iako Pretensorka, do rozbioru pod konkurs poddanego Maiątku i do ukazania dowodow pretensyi, niemniey adcytuią się wszyscy generaliter Debitorowie do złożenia Summ winnych na rzecz Kredytorow. a to terminem iak naybliższym. Zeby zatym naydaley w Niedzielach sześciu wszyscy przed Sądem Burmistrzowskim Wileńskim osobiscie lub przez Plenipotentow stawili się, obwieszcza się.